

De Staatssecretaris van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport
De heer drs. M.J. van Rijn
Postbus 20350
2500 EJ DEN HAAG

Datum
20 december 2013

Onderwerp
Consultatie Concept-
Uitvoeringsbesluit Jeugdwet

Uw kenmerk

Ons kenmerk
JtH/RvZ/MK/2013/212

Bijlage(n)

Geachte heer van Rijn,

Bij brief van 14 november 2013 ontvingen wij van u de consultatieversie van het Uitvoeringsbesluit Jeugdwet (hierna genoemd het Uitvoeringsbesluit) met het verzoek u te adviseren over de gevolgen voor de regeldruk. Onze reactie treft u in deze brief. Wij beperken deze reactie tot de effecten voor de regeldruk, die met de nadere invulling door het besluit optreden. Voor de gevolgen die voortvloeien uit de keuzes van de wet, verwijzen wij u naar ons advies over de Jeugdwet¹ zelf. Verder merken wij op dat onze reactie nog niet als een definitief advies over het besluit mag worden beschouwd, omdat in het Uitvoeringsbesluit de bepalingen over de professionalisering ontbreken en het voorgelegde besluit – na de internetconsultatie en reacties van andere instanties – mogelijk nog op andere onderdelen wordt aangepast. Wij verzoeken u daarom het besluit na aanpassing opnieuw aan ons voor te leggen, zodat wij u na een ex-ante toets ons definitieve advies kunnen doen toekomen.

Beoordelingskader

Wij beoordelen de gevolgen van het Uitvoeringsbesluit voor de regeldruk aan de hand van het kader, dat ook bij de ex-ante toetsing wordt gebruikt :

1. Nuloptie: is er een taak voor de overheid en is regelgeving het meest aangewezen instrument?
2. Is de regeldruk proportioneel ten opzichte van het beleidsdoel? Zijn er minder belastende alternatieven mogelijk?
3. Is gekozen voor een passende uitvoeringswijze met het oog op de dienstverlening?

Inzicht in de noodzaak tot nadere regelgeving is nodig

Het Uitvoeringsbesluit berust op meerdere grondslagen. Deze grondslagen zijn in de Jeugdwet opgenomen. Voor een aantal geldt de plicht om nadere regels te stellen. In de overige gevallen is slechts sprake van een bevoegdheid tot het stellen van nadere regels. Om de regeldruk beperkt te houden is het uitgangspunt om de zogeheten “kan-bepalingen” alleen dan in te vullen als daaraan om beleidsmatige redenen behoefte bestaat. Uit het oogpunt van transparantie noemt u in de toelichting de grondslagen, waarbij - met vermelding van de redenen - geen gebruik is gemaakt van de bevoegdheid tot nadere regelgeving. Waar echter wel tot nadere regelgeving is besloten, blijft een vermelding van de redenen achterwege. Hierdoor is het niet

¹ Brief aan de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport van 18 februari 2013, ons kenmerk JtH/MK/JvdB/PO/018, www.actal.nl

Contact

Wijnhaven 26
2511 GA Den Haag

Postbus 16228
2500 BE Den Haag

T (070) 310 86 66
F (070) 310 86 79

www.actal.nl
info@actal.nl

mogelijk om de proportionaliteit van de regeldruk te beoordelen. Het beoordelen van de proportionaliteit is zeker bij het Uitvoeringsbesluit nodig, omdat de Jeugdwet zelf al veel detailbepalingen kent.

Wij adviseren om bij alle onderwerpen van het Uitvoeringsbesluit de beleidsmatige redenen te vermelden waarom van de bevoegdheid tot nadere regelgeving gebruik is gemaakt.

Ontbreken berekening effecten voor de regeldruk

In ons advies over de Jeugdwet² signaleren wij dat een (volledige) berekening van de structurele en eenmalige regeldruk ontbreekt. Destijds is ter verklaring van dit gebrek gewezen op het nog niet voorhanden zijn van alle details van de regeling en de inrichting van de jeugdhulp. Met het beschikbaar komen van het Uitvoeringsbesluit mag worden aangenomen dat deze details nu wel voorhanden zijn en dat er geen belemmering meer is om de gevolgen te berekenen, inclusief die van het besluit. Bovendien zijn alle transitieplannen klaar en gaan alle regio's met de implementatie van start. Wij constateren echter dat de berekening van de gevolgen voor de regeldruk van wet en besluit ontbreekt. Dat heeft tot gevolg dat niet duidelijk is wat de wet en het uitvoeringsbesluit in de praktijk voor burgers, professionals en bedrijven/organisaties gaan betekenen. Het ontbreken van dit inzicht betekent dat de bijdrage aan de netto-reductiedoelstelling van het kabinet niet kan worden vastgesteld. Bovendien betekent het dat bij de evaluatie van de wet het niet mogelijk is om objectief en betrouwbaar vast te stellen of de doelen in de uitvoeringspraktijk zijn bereikt.

Wij adviseren om de regeldruk van de Jeugdwet en het Uitvoeringsbesluit voor burgers, professionals en bedrijven/organisaties volledig in beeld te brengen.

Merkbaarheid van de regeldrukvermindering in beeld brengen

Analyse van de huidige situatie laat zien dat er in de jeugdhulp niet alleen kwantitatief, dus cijfermatig, sprake is van een hoge regeldruk. Alle betrokkenen in de jeugdzorg gevoelen deze druk ook en geven daar – in de media - uiting aan. Veel gehoorde klachten van burgers en professionals zijn die over de vele rapportages, het herhaaldelijk moeten vertellen van hetzelfde verhaal, de vele schakels die in de keten moeten worden doorlopen, en het langs elkaar heen werken van personen en organisaties. Het is daarom zaak het in kaart brengen van inzichten in de effecten van de wet niet te beperken tot het verrichten van een cijfermatige berekening van de gevolgen voor de regeldruk van de wet en het besluit. Het is ook van belang om er voor te zorgen dat betrokkenen in de jeugdzorg daadwerkelijk merken en beleven dat de regeldruk en bureaucratie minder zijn geworden. Dit kan door (1) met een nulmeting de ervaren regeldruk onder burgers en professionals in beeld te brengen, en (2) als Rijksoverheid samen met lokale overheden de gevolgen van de wet en het besluit op deze ervaren regeldruk te monitoren. Met een "belevingsmonitor" kan de overheid er voor zorgen dat niet alleen de cijfermatig vastgestelde reducties plaatsvinden maar ook de ervaren regeldruk daalt zoals degenen om wie het in de jeugdhulp draait, die ervaren.

² Brief aan de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport van 18 februari 2013, ons kenmerk JtH/MK/JvdB/PO/018, www.actal.nl

Wij adviseren om in een samenwerking tussen Rijksoverheid en medeoverheden de merkbaarheid in de ervaren regeldruk in de jeugdhulp te monitoren met behulp van een “belevingsmonitor”.

Minder belastend alternatief voor de wettelijke regeling van toezicht en certificering

De Jeugdwet bevat bepalingen over het Rijkstoezicht, over toezicht en handhaving door gemeenten, over de certificering van organisaties in de jeugdbescherming en de jeugd-reclassering, het toezicht op de certificering en over de registratie van de organisaties en hulpverleners en tenslotte over hun verantwoordingsplicht. In ons advies over de Jeugdwet gaven wij aan dat wet en toelichting niet inzichtelijk maken wat de meerwaarde van elk van de toezichtinstrumenten ten opzichte van elkaar is. Het Uitvoeringsbesluit breidt de regelingen van de wet verder uit met regelgeving over het certificerende instituut, de wijze van certificeren en een aanwijzingsbevoegdheid voor de minister van Veiligheid en Justitie. Tevens legt het besluit de bevoegdheid van de Minister vast om over de certificering (nog meer) nadere regels op het uitvoeringsbesluit te treffen. Ook voor deze additionele regelingen in het Besluit is niet duidelijk hoe deze zich verhouden tot – en wat hun meerwaarde is ten opzichte van – de reeds bestaande toezichtsinstrumenten. Deze inrichting van toezicht en handhaving roept bovendien ten principale de vraag op of niet volstaan had kunnen worden met het vastleggen van voorwaarden in wet en (lagere) regelgeving, gecombineerd met uitvoering van toezicht door slechts één instantie.

Wij adviseren om toezicht en handhaving door één toezichthouder als minder belastend alternatief te overwegen en in de toelichting aan te geven waarom hier niet voor is gekozen.

Beleids- en verantwoordingsinformatie Rijk

Het Uitvoeringsbesluit beschrijft de gegevens die door de organisaties in de jeugdhulp moeten worden geregistreerd, en de verantwoording die - door middel van een gegevensleverantie aan onder meer het Rijk - moet worden afgelegd. Bij de regeling van de verantwoordingsplicht springen twee dingen in het oog.

Ten eerste wijken de gegevens die na de stelselherziening aan het Rijk moeten worden geleverd, in aantal en aard niet af van de gegevens die op dit moment al aan het Rijk moeten worden geleverd. De vraag is hoe dit zich verhoudt tot de structurele vermindering van de regeldruk met € 5 miljoen die is toegerekend aan de veranderingen in de gegevensverantwoording. Verder biedt de toelichting geen inzicht in de eenmalige kosten (bijvoorbeeld de ICT-kosten) voor de organisaties om aan de voorgestelde “centrale” aanlevering te kunnen voldoen. Hierdoor kan niet worden bepaald of en in welke mate deze eenmalige nalevingskosten binnen een redelijke termijn kunnen worden terugverdiend. Ten tweede is de aard en omvang van de gegevens die voor de beleidsverantwoording van het Rijk moeten worden verstrekt opmerkelijk. De stelselherziening beperkt de verantwoordelijkheid van het Rijk tot die voor de werking van het stelsel (stelselverantwoordelijkheid). Bij een dergelijke beperkte verantwoordelijkheid van het Rijk past niet c.q. minder goed om ook over gegevens op persoonsniveau te beschikken. De toelichting geeft niet aan waarom het Rijk over deze informatie moet beschikken. Ook geeft de toelichting niet aan, hoe levering van dit type gegevens zich verhoudt tot het single-audit principe, ingevolge welke juist de lokale overheid op

deze gegevens moet toezien. Een toelichting is nodig om de noodzaak van de informatieverstrekking goed te kunnen beoordelen, alsmede de daarmee gepaarde gaande regeldruk.

Wij adviseren u alleen die gegevens te laten aanleveren die passen bij de stelselverantwoordelijkheid van het Rijk. Verder adviseren wij u om een nadere cijfermatige onderbouwing in de toelichting op het besluit op te nemen van de effecten voor de regeldruk als gevolg van (de verandering in) de gegevensverantwoording.

In het voorgaande hebben wij aangegeven dat het voor ons nog niet mogelijk is om een definitief advies over het Uitvoeringsbesluit te geven. Graag ontvangen wij het conceptbesluit voor een ex-ante toets, alvorens het wordt voorgelegd aan de Ministerraad.

In het vertrouwen u hiermee van dienst te zijn geweest,

Hoogachtend,

w.g.

J. ten Hoopen
Voorzitter

R.W. van Zijp
Secretaris